

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

8
2023



Tosh o'rmoni
(Navoiy viloyati)

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati



74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982



Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 426 sahifa, 30-avgust, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va

innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq Markazi xorijiy hamkorlik bo'yicha mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.



MUNDARIJA

JSTga a'zolik Yangi O'zbekistonni jahon iqtisodiyotiga olamshumul integratsiyalashtiradi	6
Muxiddin Kalonov , i. f. d., professor	
O'zbekistonda ipakchilik sanoatining rivojlanish strategiyalari samarasi.....	11
Jumayev Olimjon Sadulloevich , tadqiqotchi	
"Yashil" iqtisodiyot va uni shakllantirish masalalari.....	18
Yokubjanov Doniyor Islom o'g'li , tayanch doktorant	
Suv ta'minot korxonalarining biznes jarayonlari bo'yicha asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI)ni baholash.....	24
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich , PhD	
O'zbekiston fond bozorida investorlarning pul mablag'larini jalb qilish mexanizmlaridan foydalanish.....	27
Karimov Akramjon Ikromjon o'g'li , PhD	
Ishchi kuchi bozorining amal qilish metodologiyasi	34
Mamaraximov Bekzod Erkinovich , i. f. n., dotsent	
Yashil turizmni rivojlantirish va takomillashtirish istiqbollari.....	39
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna , kafedra o'qituvchisi	
Suv resurslaridan foydalanishning samaradorligini baholashga yondashuvlar.....	44
Axmedov Sayfullo Normatovich , t. f. n., mustaqil tadqiqotchi	
Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasining holati va innovatsion rivojlanish tendensiyalari tahlili.....	50
Berdiyev Anvar Abduraxmonovich , tayanch doktorant	
Mamlakatimizda markaziy bank monetar siyosatini amalga oshirishning amaliy holati	56
G'aybullayeva Zilola Raxmatullo qizi , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari kapitalidagi mavjud davlat ulushlarini kamaytirish	61
Olimjanova Nigora Alisherovna , mustaqil izlanuvchi	
Infratuzilmaviy investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda islom moliya bozorining roli.....	65
Saydirasulov Laziz Alimovich , doktorant	
Balansning tarkibiy tuzilishi va unga ta'sir etuvchi omillar	71
Tulayev Mirzakul Salamovich , kafedra dotsenti; Axmedov Akbarali Sultonmurodovich , i. f. n (PhD)	
Интеграция современных информационных систем в аудит бюджетных организаций	78
Урдабаев Жарылкап Ермакбаевич , независимый исследователь	
Формирование и использование ресурсного потенциала промышленных предприятий.....	83
Махмудов Носир Махмудович , д. э. н., профессор; Фозилова Фирангиза Комиловна , докторант	
Qishloq xo'jaligi ekinlarining yovvoyi ajdodlarini genofond sifatida asrash va ulardan samarali foydalanish zarurati.....	89
Sherali Xolliyev , kafedra o'qituvchisi	
Turizmni rivojlantirishda axborot texnologiyalarning o'rni	94
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna , mustaqil tadqiqotchi	
Sanoat klasterlarini tashkil etish va boshqarishning o'ziga xos jihatlari.....	99
Xakimov Ziyodulla Axmadovich , dotsent; Axmadova Rayxona Jasurbek qizi , tadqiqotchi	
"Universitet-ishlab chiqarish" integratsiyasi sharoitida oliy o'quv yurtlarining innovatsion rivojlanishini boshqarishning nazariy qoidalari.....	103
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxo'ja qizi , iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent	
Farmatsevtika sanoati raqobatbardoshligini oshirishda farmatsevtikaga ixtisoslashgan erkin iqtisodiy zonalardan foydalanishning xorij tajribasi.....	108
Abdiyeva Flora Botir qizi , tayanch doktorant	
Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga ilmiy yondashuvlar	114
Abdullayev Farxod Ozodovich , mustaqil tadqiqotchi	
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishda fiskal va monetar qoidalardan foydalanishning nazariy jihatlari	119
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Analyzing the Impact of External Debt on The Financial Security of the Country	125
Sanakulova Barnogul Rizakulovna , Doctor of Economic Science, Professor; Jamolov Mirzabek Mirjalil ugli , Senior researcher	



Sanoat korxonalarining iqtisodiy o'sishi va barqaror rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	129
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
Digital Advertising Oasis: Qatar's E-Marketing Revolution	133
Mirziyo Sodikov Odiljon ogli	
Tikuv-trikotaj korxonalari faoliyatida marketing tadqiqotlaridan foydalanishning SWOT tahlili	138
Ro'zmamatov Abbas Tolibjon o'g'li, magistrant	
Xorijiy investitsiyalar oqimiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash uchun ekonometrik regression model tuzish.....	144
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li, tayanch doktorant	
Eksport – mamlakat iqtisodiy o'sishiga ta'sir etuvchi asosiy omil sifatida	151
Sharifi Ahmad Sakhrob, mustaqil izlanuvchi	
Роль цифровизации туристической отрасли в повышении её экспортного потенциала страны	156
Суюнова Фотима Баходир кизи, базовый докторант	
Surxondaryo viloyati iqtisodiyotiga kiritilgan xorijiy investitsiyalar prognozi	161
Xatamov Nurbek Ochildiyevich, erkin tadqiqotchi	
Inson kapitalini oshirishda xodimlarni o'qitish va rivojlantirishning o'rni.....	169
G'aniyeva Dilnoza Baxriddin qizi, doktorant	
Совершенствование порядка исчисления и уплаты акцизного налога в Узбекистане	174
Жуманиязова Феруза, PhD, доцент	
Yevropa tiklanish va taraqqiyot bankidan investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	179
Mamatov Bahromjon Shavkatovich, dotsenti, PhD	
Davlat-xususiy sherikligini rivojlantirishning xorijiy tajribalari	184
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna, mustaqil izlanuvchi, i. f. f. d. (RhD)	
Banklar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda makroprudensial siyosatning o'rni.....	190
Nilufar Sharipova, PhD	
Dunyoda qorako'l teriga bo'lgan talabning pasayishi: sabab va oqibatlar	197
Nurillayev Jamoliddin Yarashevich, doktorant, i. f. n., dotsent	
Mehnat resurslarini faoliyatini tashkil etishning mezonlari va ko'rsatkichlari.....	201
O'roqov Mamurali Odil o'g'li, tayanch doktorant	
Biznes loyihalarini moliyalashtirishning xorij tajribasi	208
Razzaqov Jasur Hamraboyevich, dotsent, PhD	
Сравнительный анализ методов оценки финансирования инновационных разработок предприятие.....	212
Рузиева Дилноза Абдусаматовна, независимый исследователь	
IPOning muvaffaqiyatlilik darajasini aniqlash metodikasini takomillashtirish yo'llari	216
Saydullayev Shaxzod Sherzodovich, PhD	
Источники финансирования стартап-проектов и способы их привлечения	222
Хажиев Бахтиёр Душабоевич, dotsent, iqtisodiyot fanlari nomzodi	
Tashqi iqtisodiy munosabatlar sharoitida tashqi savdo va bojxona mexanizmlarini tartibga solish masalalari	227
Adizov Sardor Rashidovich, mustaqil izlanuvchi	
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish	231
Mamatov Sardor Axmatjonovich, mustaqil tadqiqotchi	
Malayziya iqtisodiyotida Islom kapital bozori ahamiyatining tahlili.....	238
Abrorov Sirojiddin Zuxriddin o'g'li, PhD	
Анализ современного состояния предприятий топливно-энергетического комплекса Узбекистана	243
Мирзахалилова Азизахон Алишеровна, докторант	
Moliyaviy savodxonlik orqali fond bozori savdolarida institutsional investorlar faolligini oshirish	249
Sultanov Maxmud Axmedovich, dotsent, PhD	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini tashqi bozorlarga yetkazib berishda tijorat standartlarining o'rni	254
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li, PhD; Fayzullayev Shuhrat Sherali o'g'li, tayanch doktorant	
Особенности использования системно-процессного менеджмента в развитии зеленой экономики	259
Отакулов Махамаджон Каримович, PhD, и.о. доцент	
Milliy turizm tarmog'ida raqobat ustunliklarini aniqlashning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	264
Xalilov Sirojiddin Sherali o'g'li, PhD	
Sut mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida "yashil marketing" strategiyalari.....	268
Eshmatov Sanjar Ashirqulovich, mustaqil tadqiqotchi, i.f.f.d.(PhD)	



O'zbekiston Respublikasida kredit mexanizmini takomillashtirish imkoniyatlari	272
Gadoyev So'hrob Jumakulovich , PhD, dotsent	
Влияние инвестиционной политики на инновационную деятельность в Республике Корея	277
Алимова София Розумбаевна , независимый исследователь	
Hududlarda oliy ta'lim va mehnat bozori integratsiyasi yo'nalishlarini takomillashtirish.....	282
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich , tayanch doktorant	
Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiy potentsialni rivojlantirish.....	290
N. N. Ismatullayeva , tayanch doktorant	
Mahalliy byudjet daromadlari shakllanishi va muammolarining amaliy holati va tahlili.....	293
Ollokulova Feruza Mansurovna , PhD	
Temir yo'l transportidan samarali foydalanishning ekonometrik tahlili.....	298
Shakarova Dilfuza Ruzimuratovna , tayanch doktorant	
Формирование кредитного портфеля современного коммерческого банка.....	304
Жураева Нодира Фузулий кизи , ассистент кафедры	
Logistika kompaniyalarida yuklarni sug'urtalashni takomillashtirish yo'llari	310
G. Abduvosidova , kafedra o'qituvchisi	
Tumanlar va tadbirkorlikning rivojlanish darajalarini baholash uslublari.....	315
Nazarov Shohbek Isroilovich , magistrant	
Shaxsning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash strategiyasini ishlab chiqish	320
Mamatov Axmetjon Atajanovich , professor; Allaberganov Zakir Gayibovich , dotsent	
Moliya tizimini barqarorlashtirishda mahalliy budjetlarning imkoniyatlarini oshirish masalalari	327
Ollokulova Feruza Mansurovna , PhD; Eshonqulov Asliddin Mamatmurod o'g'li , magistrant	
Byudjetdan tashqari mablag'lari samaradorligini oshirishda davlat xaridlarining roli	330
Norov Akbar Ruzimamatovich	
Fond bozorini rivojlantirishning mamlakat iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan bog'liqligi	335
Xoliqov Ulug'bek Rustamovich , t.f.n.	
Sun'iy intellektning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri: xorijiy tajriba	341
N.N.Ro'ziyev	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishda investitsion loyihalarni jalb qilishning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	350
Astanov Sherzod Rustamovich , mustaqil tadqiqotchi	
Assessing the Impacts of Modern Models for Increasing Textile Product Exports through Green Strategies.....	356
Nosirova Charos	
MDH mamlakatlarida islom moliyasini rivojlanish istiqbollari	364
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna , tayanch doktorant	
Qayta ishlash sanoati korxonlarini iqtisodiy samaradorligini oshirishning zamonaviy yo'llari	369
Abduxamidova Gulxayo , tadqiqotchi	
Mintaqa iqtisodiyotiga kiritilayotgan xorijiy investitsiyalar statistik tahlili	374
Xatamov Nurbek Ochildivich , erkin tadqiqotchi	
Международный опыт развития регионов путем привлечения инвестиций через рынок капитала	380
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи , докторант	
Искусственный интеллект как инструмент управления человеческими ресурсами	386
Хайдарова Малика Шакирджановна , преподаватель кафедры	
Surxondaryo viloyatida kichik tadbirkorlik rivojlanishining iqtisodiy-statistik tahlili	396
S.T.Toshaliyeva , PhD	
Jahon Savdo Tashkiloti faoliyati va unga a'zo bo'lish xususida.....	403
Ruzibayev Jahongir Nodirovich , tadqiqotchi	
Xufiyona iqtisodiyot ulushining oshishi O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy xavfsizligiga bevosita tahdid sifatida.....	407
Nabiyev Feruz Nurmurodovich , tadqiqotchi	
Anoerob qayta ishlash jarayonini elektr impulsli ishlov berish	412
Imomova Nodira Shavkatovna tadqiqotchi, Sultonov Mansur Qilichevich PhD	
Milliy transport infratuzilmasini takomillashtirish.....	416
Xashimova Naima Abitovna , i.f.n., professor; Ergashev Shoxrux Vosiljon o'g'li assistent	
Korxonalar faoliyatida internet – marketing texnologiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslar.....	421
M.A.Saparova , talaba	



HUDUDLAR IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHGA ILMIY YONDASHUVLAR

Abdullayev Farxod Ozodovich

Urganch davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga ilmiy yondashuvlar nazariy tahlil qilinib, muallif tomonidan fikrlash umulashtirilgan.

Kalit so'zlar: mintaq, hudud, ilmiy qarashlar, globallashuv, siyosat, iqtisodiyot.

Аннотация: В статье теоретически анализируются научные подходы к социально-экономическому развитию регионов, а также обобщаются размышления автора.

Ключевые слова: регион, территория, научные взгляды, глобализация, политика, экономика.

Abstract: In the article, scientific approaches to socio-economic development of regions are theoretically analyzed, and the author's thinking is summarized.

Key words: region, territory, scientific views, globalization, politics, economy.

KIRISH

Bugungi kunda globallashuv va mintaqaviylashuv o'zaro bog'liq jarayonlarga aylanib bormoqda. Bundan tashqari, mintaqaviylashuv global jarayonlarning bir qismi sifatida ko'proq ko'riladi. Natijada, bugungi kunda amalda bizda turli xil integratsiya shakllari mavjud: mintaqaviy tashkilotlardan tortib mintaqalararo va transmintaqaviy aloqalargacha, ular mintaqaviy va global kontekstni hisobga olgan holda shakllantiriladi.

Mega jarayonlarning shakllanishi makromintaqalarning qurilishi bilan bir vaqtda har bir mintaqada parchalanish va hududiylashuv mavjud. Tadqiqot sohalarida submilliy hududlar (mikromintaqalar) va millatlararo mintaqalar (makromintaqalar) amalda kesishmaydi. Ular turli akademik jamoalar tomonidan o'rganiladi. Mikromintaqaviylik va makromintaqaviylik o'rtasidagi aloqalar shunchaki "empirik" nuqtayi nazardan e'tiborga olinmaydi. Bugungi kunda ham global, ham mintaqaviy jihatlariga teng e'tibor qaratiladigan dunyoning yaxlit manzarasini o'rganish uchun yangi nazariy yondashuvlar zarur.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu maqolada xorijlik olimlar Acharya A. ^[1], Baykov A. A. ^[2], Fawcet L. ^[3], Haas E. ^[4], Hettne B. ^[5], Katzenstein P. J. ^[6], Kuznetsov D. A. ^[7], Lagutina M. ^[8, 9], Mikhaylenko E. ^[10], Mitrany D. ^[11], Söderbaum F. ^[12, 13], Telo M. ^[14] va bosqalarning ilmiy ishlari metodlogik asos sifatida xizmat qildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Zamonaviy iqtisodiy adabiyotlar, sharhlar, xalqaro ekspertlar tomonidan xalqaro tashkilotlar uchun tayyorlangan ma'ruzalar tahlili asosida statistik ma'lumotlar, milliy va mintaqaviy innovatsion tizimlarni shakllantirishda dunyo mamlakatlari aniqlangan inklyuziv o'sishning mohiyati, roli, ahamiyati, istiqbollari va xususiyatlarini o'rganish..

TAHLIL VA NATIJALAR

Mintaqaviylik nazariyalari 1980-yillarning oxirlarida barqaror ravishda ilmiy muomalaga kirdi. De Lombardi, F. Söderbaum L. ^[13] van Langenhove va F. Baert ta'kidlaganidek, qiyosiy tadqiqotlar elementlari ilk mintaqaviylik tabiati haqidagi bahslarning dastlabki bosqichida allaqachon mavjud edi ^[18]. Bu yondashuvlar xalqaro munosabatlar nazariyasida o'ziga xos o'rinni egalladi va sinfik integratsion yondashuvlardan mustaqil bo'lib qoldi. Agar



o'tgan asrning oxirida ekspertlar "mintaqaviylik" tushunchasini aniqlash va aniqlashga harakat qilib, mintaqaviy yondashuvlarning nazariy klasterlarini shakllantirishni boshlagan bo'lsalar, bugungi kunda biz mintaqaviylik va mintaqaviylikka yondashuvlarni konseptual tushinishda o'z ifodasini topayotganini ta'kidlashimiz mumkin.

Masalan, bir qator tadqiqotchilar "qiyosiy mintaqashunoslik" atamasining paydo bo'lish zaruratini Yevropadan tashqarida joylashgan hududiydashuv jarayonlarini o'rganish orqali ^[1] yoki ushbu modellarni Yevropa amaliyoti bilan taqqoslash orqali tushuntiradilar ^[14]. Qiyosiy mintaqaviylik ostidagi boshqa tadqiqotchilar hududlarni o'rganishda ijtimoiy konstruktivizmga moyillikni anglatadi ^[18]. Shu bilan birga, umuman olganda, ushbu tadqiqotchilarning faoliyati "mintaqa" tushunchasini yangicha o'qishga qaratilgan bo'lib, global jarayonlar kontekstida mintaqaviy rivojlanish darajasini o'rganishda yangi yo'nalish yaratishga urinishdir.

Tadqiqotning maqsadi hududlarni rivojlantirishga zamonaviy yondashuvni o'rganishning nazariy asoslarini aniqlashdan iborat. Xorijiy tadqiqotchilar tomonidan mintaqaviylikning zamonaviy nazariyalarining nazariy rivojlanishiga qaramay ^[1, 3, 12], ushbu mavzu ilmiy nutqda nisbatan yaqinda paydo bo'ldi, bu ushbu tadqiqotning yangiligini oldindan belgilab beradi (1-jadval).

1-jadval: Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga xorijiy olimlarning ilmiy yondashuvlari

№	Mualliflar	Ilmiy yondashuvning asosiy mazmuni
1	A. A. Baykov ^[2]	"Qiyosiy integratsiya" bo'yicha birinchi rus asarlaridan biri A. A. Baikov, 2012-yilda nashr etilgan [Baykov 2012], unda muallif integratsiyaning o'zaro ta'sirining mintaqaviy versiyalarini qiyosiy tahlil qilish uchun asboblarga to'plamining o'z versiyasini taklif qildi.
2	E. B. Mixaylenko, D. A. Kuznetsov, M. L. Lagutina ^[7, 24]	Ushbu ishlar rus siyosiy tadqiqotlarida birinchilardan bo'lib transmintaqashunoslik fenomeni, mintaqashunoslikning yangi shakllari, "global mintaq" tushunchasining har tomonlama tahlilini taqdim etadi, bu esa mintaqaviy tuzilmalarning shakllanishi jarayonini o'rganishga globallashtirish davridagi yangi yondashuv hisoblanadi.
3	Söderbaum F. ^[12, 13]	Barcha mintaqaviy tadqiqotlarni erta (erta), yaqinda (yaqinda) va qiyosiy (qiyosiy) munozaralarga ajratishni taklif qiladi [Söderbaum 2009]. U mintaqashunoslik doirasidagi ilmiy yondashuvlar evolyutsiyasini nazarda tutgan.
4	Mitrany D. ^[11]	Yevropa tadqiqotlari klasteri: Federalizm nazariyalari. Mintaqashunoslikning asosiy toifasi – "mintaqa" – alohida iqtisodiy-geografik yoki milliy tarkibi va madaniyati bo'yicha o'xshash yoki dunyoning bir xil ijtimoiy-siyosiy tizimi mintaqasini ifodalovchi qo'shni mamlakatlar guruhi.
5	Haas E. ^[4]	Yevropa tadqiqotlari klasteri: funksionalizm nazariyalari
6	Keohane, R. ^[15]	Yevropa tadqiqotlari klasteri: o'zaro bog'liqlik nazariyalari, bu davr erkin savdo hududini yaratishdan boshlab bojxona ittifoqiga, umumiy bozorga va nihoyat, iqtisodiy ittifoqqa aylantirilgan evolyutsiyani o'z ichiga olgan iqtisodiy mintaqashunoslik deb ataladi.
7	Hettne B. ^[5]	"yangi" mintaqaviylik yondashuvlari asosan yetakchi kuchlar tomonidan tashqaridan tatbiq etilgan (gegemon mintaqashunoslik) "eski" mintaqaviylikdan farqli o'laroq, "yangi" mintaqaviy makonning "pastdan" va "ichkaridan" yo'naltirilgan stixiyali jarayondir. Bundan tashqari, tadqiqotchilarning fikricha, "yangi" mintaqaviylik murakkab va ko'p qirrali hodisa bo'lib, "eski"dan farqli o'laroq, aniq aniq maqsad va vazifalarga ega (erkin savdo zonasi yoki mintaqaviy xavfsizlikni ta'minlash uchun ittifoq tuzishi).
8	Katzenstein P. J. ^[6]	"mintaqalar dunyosi" ni o'rganish Nazariy yondashuvning o'ziga xos xususiyati mintaqani qurishning evrosentrik modelini rad etish edi. P. Katzenshteyn integratsiyaning Osiyo modellari Yevropa integratsiyasi prizmasidan ko'rib chiqish noto'g'ri bo'lishi mumkinligini ta'kidlaydi. Mintaqaviylikning ikki turi o'rtasidagi tub farqlar, birinchi navbatda, turli tarixiy traektoriyalarda va integratsiyaning boshqa arxitekturasida yotadi.
9	L. Fawcett ^[3]	Yevropa Ittifoqi tajribasidan foydalanishga asoslangan mintaqaviylikni shakllantirishning uchta variantini taklif qiladi. Birinchi variant, ya'ni pravoslav, Yelning yetakchi tajribasiga asoslangan mintaqaviy va mintaqalararo munosabatlarni o'rnatishni nazarda tutadi. Ikkinchi variant – revizionist bo'lib, u Yevropa Ittifoqi tajribasini shubha ostiga qo'yadi va mintaqalarni qurish uchun boshqa ishtirokchilar va modellarning rolini ta'kidlaydi. Uchinchi variant, postrevizionist, oldingi ikkita variantning sintezi, ya'ni integratsiya modeli sifatida EI rolini, uning ta'siri va Yevropadan tashqarida mintaqalarning shakllanishidagi rolini tan olish, shuningdek, e'tirof etish. Yevropa Ittifoqi mintaqaviylikning ko'p variantlaridan biridir ^[2016: 47–49] .
10	Bogdan N. I., Svetlana V. ^[16]	Olimlar inklyuziv o'sishning nazariy muammolarini va uning mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning zamonaviy muammolarini hal qilish uchun dolzarbligini ko'rib chiqadilar. Ularning fikricha, milliy va hududiy innovatsion tizimlarni rivojlantirish vazifalari inklyuziv innovatsiyalar va o'quv salohiyatini rivojlantirish muammolari bilan bog'liq bo'lib, hududlarda inklyuziv innovatsiyalarni amalga oshirish imkoniyatlari va istiqbollari belgilab berilgan. .



“Qiyosiy integratsiya” bo'yicha birinchi rus asarlaridan biri A. A. Baikov tomonidan 2012-yilda nashr etilgan [Baikov 2012], unda muallif integratsiyaning o'zaro ta'sirining mintaqaviy versiyalarini qiyosiy tahlil qilish uchun asboblarga to'plamining o'z versiyasini taklif qildi.

Zamonaviy xalqaro munosabatlarni mintaqaviylashtirishning nazariy asoslari, dunyoning mintaqaviy segmentlari – makromintaqalarda va global mintaqalarda global siyosiy va iqtisodiy naqshlarning sinishi tabiati, mintaqaviy dunyo tartibini rivojlantirish istiqbollari. A.D. Voskresenskiyning asarlari o'z o'rnini topgan.

Mixaylenko E. B. ning asarlarida mintaqalararo, transmintaqashunoslik va global mintaq muammosi rossiyalik tadqiqotchilar D. A. Kuznetsov, M. L. Lagutina va boshqalar rus siyosatshunosligida birinchilardan bo'lib transmintaqashunoslik hodisasi, mintaqashunoslikning yangi shakllari, yangicha yondashuv bo'lgan “global mintaq” tushunchasining har tomonlama tahlilini taqdim etadi. Globallashuv davrida mintaqaviy tuzilmalarning shakllanish jarayonini o'rganishgan.

Mintaqashunoslikning shakllanishi uzoq evolyutsiyadan o'tdi. Tadqiqotchilar mintaqashunoslik rivojlanishining bir necha bosqichlarini aniqlaydilar. Shunday qilib, masalan, F. Soderbaum barcha mintaqaviy tadqiqotlarni erta (erta), yaqinda (yaqinda) va qiyosiy (qiyosiy) bahslarga bo'lishni taklif qiladi [Söderbaum 2009]. Uning mantig'idan kelib chiqib, mintaqashunoslik doirasidagi ilmiy yondashuvlar evolyutsiyasini belgilaymiz.

F. Soderbaum an'anaviy ravishda Yevropa tadqiqotlari klasteriga kiritilgan dastlabki tadqiqotlariga ishora qiladi: federalizm nazariyasi [Mitrany 1965], funksionalizm^[4], neofunksionalizm, o'zaro bog'liqlik nazariyasi^[15].

K. Kostaning davri iqtisodiy mintaqaviylik deb ataladi, u erkin savdo hududini yaratishdan evolyutsiyani o'z ichiga oladi, keyin bojxona ittifoqiga, umumiy bozorga va nihoyat, iqtisodiy ittifoqqa aylantiriladi. Ilmiy adabiyotlarda bu davr “eski” mintaqashunoslik deb ham ataladi^[13]. Ushbu yondashuvga muvofiq mintaqashunoslikning asosiy kategoriyasi – “mintaqa” deganda dunyoning alohida iqtisodiy-geografik mintaqasini ifodalovchi yoki milliy tarkibi va madaniyati jihatidan o'xshash yoki bir xil turdagi qo'shni davlatlar guruhi tushuniladi.

Oxirgi munozaralar 1980-yillarning oxirida ishlab chiqilgan “yangi” mintaqaviylik yondashuvlarini o'z ichiga oladi^[3, 5]. M. Schulz va I. Ojendalning fikricha, mintaq nima ekanligini va rayonlashtirish qanday rivojlanishini tushunishga yondashuvlarni o'zgartirish prinsipial jihatdan muhimdir. Shunday qilib, asosan yetakchi kuchlar tomonidan tashqaridan tatbiq etilgan “eski” mintaqashunoslikdan farqli o'laroq, “yangi” mintaqaviy makonda “pastdan” va “ichkaridan” yo'naltirilgan stixiyali jarayondir. Bundan tashqari, tadqiqotchilarning fikricha, “yangi” mintaqaviylik murakkab va ko'p qirrali hodisa bo'lib, “eski”dan farqli o'laroq, aniq maqsad va vazifalarga ega (erkin savdo zonasi yoki mintaqaviy xavfsizlikni ta'minlash uchun ittifoq tuzish).

“Yangi” mintaqashunoslik nazariyalari bilan bir qatorda “mintaqalar dunyosi”ni o'rganish ham rivojlandi^[1, 6]. Nazariy yondashuvning o'ziga xos xususiyati mintaqani qurishning evrosentrik modelini rad etish edi. P. Katzenshteyn integratsiyaning Osiyo modellarini Yevropa integratsiyasi prizmasidan ko'rib chiqish noto'g'ri bo'lishi mumkinligini ta'kidladi. Mintaqaviylikning ikki turi o'rtasidagi tub farqlar, birinchi navbatda, turli xil tarixiy traektoriyalarda va integratsiyaning boshqa arxitekturasida yotadi^[6].

Aynan “mintaqalar olami” nazariyotchilarining yondashuvlarida “qiyosiy” mintaqashunoslik yoki “qiyosiy” integratsiya atamasi paydo bo'la boshladi^[2]. Ko'pincha 1990-yillarning oxirida “qiyosiy” mintaqaviylik atamasi ostida integratsiyaning “yevropadan tashqari” modelini nazarda tutgan.

MDH olimlari Fedoseyeva Svetlana Sergeevna, Shcheglov Evgeniy Vyacheslavovich, Balandin Evgeniy Dmitriyevichlar umumiy statistika nazariyasi, ekonometrika va ma'lumotlarni tahliliy talqin qilishning miqdoriy usullaridan foydalangan holda mintaq subyektlarining fazoviy va tarmoq rivojlanish qonuniyatlarini o'rgandilar, zarur xulosalar ishlab chiqdilar. Hududiy va tarmoq rivojlanishidagi nomutanosibliklarni bartaraf etish vositasi sifatida asosiy kapitalga investitsiyalarni taqsimlash strukturasini yanada o'rganishdi^[18].

Bir qator olimlar Bogdan N. I., Svetlana V. innovatsiyalarni Belarus hududlarini inklyuziv rivojlantirishning asosiy omili deb hisobladilar. Ular milliy va mintaqaviy innovatsion tizimlarni rivojlantirish vazifalari inklyuziv innovatsiyalar va o'quv salohiyatini rivojlantirish muammolari bilan bog'liqligini isbotladilar.

Ikki maktab g'oyalari – “yangi mintaqaviylik” va “mintaqalar olami” yondashuvlarining yaqinlashishi mintaqaviy jarayonlarni o'rganishda uchinchi bosqich boshlanishiga turtki bo'ldi. Nazariy tadqiqotning bu bosqichi (qiyosiy munozara), F. Zoderbaumning fikricha, XXI asrning birinchi o'n yilligida Yevropa, Osiyo, Afrika va Amerikada mintaqaviylikka doir tadqiqotlarning parallel rivojlanishini o'z ichiga oladi^[13]. Dunyoning turli mintaqalarini o'rganayotgan tadqiqotchilar qiyosiy tahlil mezonlari muammosiga duch kelishmoqda^[18].

Ko'pincha Yevropa Ittifoqi taqqoslash mezonlari sifatida ishlatilgan, shuning uchun Yevropa Ittifoqidan tashqaridagi ko'plab mintaqaviy loyihalar muvaffaqiyatsiz loyihalar sifatida aniqlana boshladi.

Shu bois F. Soderbaum, A. Acharya va boshqalar qiyosiy mintaqashunoslikka doir yondashuvlarni qayta ko'rib chiqish, Yevropadan “ko'zgu” sifatida foydalanishdan qochgan holda dunyo mintaqalarini tahlil qilish mezonlarini ishlab chiqishni taklif qiladilar.

2000-yillarning boshlarida “qiyosiy mintaqashunoslik” atamasi G'arb tadqiqotchilari tomonidan mintaqaviylik rivojlanishining yangi bosqichini tavsiflash uchun qo'llanilgan, ular buni murakkab, eklektik hodisa sifatida



baholaydilar ^[12]. F. Soderbaum mintaqaviylikni qayta ko'rib chiqishga oid asarlarida ^[13], mintaqaviylikning yangi avlodini shakllantirish va rivojlantirish uchun bir qator shartlarni qayd etadi:

- 1) global kontekstning roli, BRIKS mamlakatlari va Global Janubiy yoki "dunyoning qolgan qismi" ("qolgan") deb ataladigan boshqa yangi (rivojlanayotgan) kuchlarning paydo bo'lishi;
- 2) mintaqaviy boshqaruvni global boshqaruvning ko'p bosqichli tizimining bir qismi sifatida belgilash;
- 3) mintaqaviylikning yangi shakllarini shakllantirishda nodavlat subyektlarning roli.

Asta-sekin tadqiqotning yangi yo'nalishi shakllana boshladi ^[18].

Zamonaviy mintaqashunoslikning plyuralizmi va xilma-xilligini hisobga olgan holda, nazariy darajada tadqiqotchilar bir qator konseptual muammolarga duch kelishda davom etmoqdalar. F. de Lombardi, F. Soderbaum, L. van Langenhove va F. Baert, A. Acharya ^[1] asarlari bunga bag'ishlangan bo'lib, mualliflar uchtasini aniqlaydilar. qiyosiy mintaqashunoslik nazariyasining asosiy muammolari: konseptual (terminologiya muammosi), nazariy va metodologiya muammosi uchraydi.

Qiyosiy mintaqaviylik uchun konseptual muammo – "mintaqa", "mintaqaviy integratsiya", "mintaqaviylik" va "mintaqaviylashtirish" kabi asosiy tushunchalarni aniqlash muammosi dolzarbdir.

Shunday qilib, hozirgi bosqichda qiyosiy mintaqashunoslik sinfik nuqtayi nazardan etuk nazariya emasligini ta'kidlash mumkin. Zamonaviy siyosiy iqtisod, globallashuv, konstruktivizm va qiyosiy mintaqashunoslik nazariyasidan kelib chiqqan "yangi" mintaqashunoslikdan farqli o'laroq, qiyosiy mintaqashunoslik mintaqashunoslikning har xil turlariga nisbatan keng qo'llanila boshlandi, bu unga eklektik xususiyat berdi ^[18].

Xulosa qilib aytish mumkinki, bugungi kunda "mintaqa" zamonaviy siyosiy va xalqaro tadqiqotlarda aniqlash qiyin bo'lgan tushunchalardan biri bo'lib "super atama" ma'lum bir mazmun evolyutsiyasini boshidan kechirgan: davlat ichidagi tizimlilikdan. jahon siyosatidagi aktyorga birliklar. Natijada, qiyosiy mintaqaviylik doirasida, plyuralistik xususiyatga ega bo'lganligi sababli "mintaqa" tushunchasini ta'riflashda ikkita asosiy yondashuv o'rnatildi: ko'pchilik tadqiqotlar hanuzgacha "mintaqa" ni davlatlararo shakl sifatida tushunishga qaratilgan. hamkorlik ^[3], mintaqaviy hamkorlikda nodavlat subyektlar (biznes va fuqarolik jamiyati) faolligini nazarda tutuvchi "yumshoq" yoki norasmiy mintaqaviylikka o'tish ^[1,12].

Mintaqaviy tadqiqotlar turli nazariy maktablarni o'z ichiga oladi: funksionalizm va neorealizmning sinfik yondashuvlaridan kognitivistik va poststrukturalistik yondashuvlarga. Shuni ta'kidlash kerakki, mintaqalarni o'rganishda pozitivistik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Mintaqaviy institutlarning paydo bo'lishini neofunksionalizm nazariyalariga murojaat qilmasdan tahlil qilib bo'lmaydi, xuddi mintaqaviy kuchlar yoki vujudga kelayotgan kuchlarning rolini va ularning mintaqaviy dinamikaga ta'sirini tushuntiruvchi neorealizm nazariyalarini ham e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydi. J. Mirsxaymer bilan institutlar asosan dunyoda hokimiyat taqsimotini aks ettiradi, degan bahslashishlar mavjud. Biroq tobora murakkab, multipleks dunyo ^[1] mintaqaviy tadqiqotlarga ko'proq maqsadli yondashuvni talab qiladi ^[18].

L. Fosett Yevropa Ittifoqi tajribasidan foydalanishga asoslangan mintaqaviylikni shakllantirishning uchta variantini taklif qiladi.

Birinchi variant, ya'ni pravoslav, Yilning yetakchi tajribasiga asoslangan mintaqaviy va mintaqalararo munosabatlarni o'rnatishni nazarda tutadi.

Ikkinchi variant – revizionist bo'lib, u Yvropa Ittifoqi tajribasini shubha ostiga qo'yadi va mintaqalarni qurish uchun boshqa ishtirokchilar va modellarning rolini ta'kidlaydi.

Uchinchi variant, postrevizionist, oldingi ikkita variantning sintezi, ya'ni integratsiya modeli sifatida EI rolini, uning ta'siri va Yevropadan tashqarida mintaqalarning shakllanishidagi rolini tan olish, shuningdek, e'tirof etish. Yevropa Ittifoqi mintaqaviylikning ko'p variantlaridan biridir ^[3].

"Bir-biriga o'xshash mintaqaviylik" bugungi kunda nafaqat Yevroosiya, balki Afrika va Osiyoda ham uchraydi. Shimoliy va Janubiy Amerika va Yevropada ham keng tarqalgan. Bundan tashqari, hozirda faoliyat yuritayotgan 60 dan ortiq hududiy tashkilotlar ham a'zolik doirasida, ham faoliyat sohasi bo'yicha bir-biri bilan o'zaro bog'langan. Shu sababli zamonaviy mintaqaviy institutlar qanday o'zaro hamkorlik qilishlari va manfaatlar to'qnashuvini hal qilishlari mumkinligini o'rganish muhimdir. Global jarayonlarda (tashkilotlararo munosabatlar) tashkilotlarning o'zaro ta'sirining paydo bo'lishi, tabiati va asosiy jarayonlarini o'rganish uchun yangi tadqiqot yo'nalishi shakllantirilmoqda.

Transmintaqaviy va mintaqalararo munosabatlar amaliyotining paydo bo'lishi (Hanggi, Roloff, Ruland, Soderbaum, Van Langenhove, De Lombaerde, Schultz) va bu sohadagi nazariy tadqiqotlarni rivojlantirish zamonaviy mintaqalararo munosabatlarni qiyosiy o'rganishni talab qiladi.

Mikromintaqashunoslik va makromintaqashunoslikning yonma-yan mavjudligi va birinchi navbatda ularning murakkab munosabatlari zamonaviy xalqaro munosabatlarda hukmronlik qiluvchi an'anaviy nazariyalar bilan yomon izohlanadi ^[13]. Turli shakllarda, masalan, submilliy yoki transchegaraviy, rasmiy yoki norasmiy, iqtisodiy, siyosiy, ma'muriy, madaniy va hokazo mintaqalarda namoyon bo'ladigan mikromintaqalarning sonining o'sishi yaqqol namoyon bo'ladi va zamonaviy mintaqaviylik doirasidagi sohada alohida tadqiqotni shakllantirishni talab qiladi ^[18].



XULOSA VA TAKLIFLAR

Zamonaviy mintaqashunoslik – bu nafaqat mintaqaviy, balki global kontekstni hisobga olgan holda, mintaqaviy aloqalarning turli shakllarini o'rganishga ko'p qirrali, eklektik yondashuv bo'lib, uning nazariy va konseptual asoslarini shakllantirish hali tugamagan. Shunga qaramay, ko'rinib turibdiki, xalqaro va mintaqaviy munosabatlarning o'zgaruvchan tabiati mintaqaviy, mintaqalararo va transmintaqaviy munosabatlarni o'rganishga yangicha yondashuvlarni talab qiladi.

Mintaqashunoslikning nazariy yondashuvlari evolyutsiyasi zamonaviy mintaqaviy jarayonlarni o'rganishda yangi uslub va yondashuvlarni izlash zarurligini ko'rsatadi. Qiyosiy tadqiqotlar o'tkazishda mintaqaviylikni Yevropa Ittifoqi prizmasi orqali tanlab tushunishga xos bo'lgan "soxta universalizm" dan tashqariga chiqish muhimdir. Xususan, qiyosiy mintaqaviylik zamonaviy mintaqaviy holatlarni tahlil qilish uchun mos vositalarni ishlab chiqish uchun yetarlicha katta salohiyatni to'pladi ^[18].

Hozirgi bosqichda pozitivistik tadqiqotlar mintaq, mintaqaviylik va mintaqaviylik nima ekanligini tushunish uchun kognitiv yondashuvlar kabi zarurdir. Mintaqashunoslikka yangicha yondashuvlar doirasida barcha yo'nalishlarda: iqtisodiy-geografik yondashuvdan tortib, ma'lum bir hududning mintaqaviy uyg'unligini konstruktivistik tahliligacha bo'lgan tadqiqotlarni rivojlantirish mumkin.

Foydalanilgan manbalar (References):

1. Acharya, A. (2012). Comparative Regionalism: A Field Whose Time has Come? *The International Spectator: Italian Journal of International Affairs*, 47 (1), 3–15.
2. Baykov, A. A. (2012). *Comparative Integration. Practice and Models of Integration in Foreign Europe and Pacific Asia*. Moscow: Aspekt Press publ. (In Russian).
3. Fawcett, L. (2016). Regionalism by Emulation: Considerations across Time and Space. In: Telo, M., Fawcett, L. & Ponjaert, F. (Eds.). *Interregionalism and the European Union. Post-revisionist Approach to Europe's Place in a Changing World*. Abington: Routledge. P. 33–55.
4. Haas, E. (1975). *The Obsolescence of Regional Integration Theory*. Berkeley: Institute of International Studies, University of California.
5. Hettne, B. (2005). Beyond the "New Regionalism ". *New Political Economy*, 10 (4), 543–571. DOI:10. 1080/13563460500344484
6. Katzenstein, P. J. (1996). Regionalism in Comparative Perspective. *Cooperation and Conflict*, 31 (92), 123–159.
7. Kuznetsov, D. A. (2016). Trans: Problems of Terminology and Conceptualization. *Comparative Politics*, 7 (2), 14–25. DOI: 10. 18611/2221–3279–2016–7–2(23)–14–25.
8. Lagutina, M. (2020). A Concept of Eurasia: from Classical Eurasianism to Pragmatic Eurasianism. In: Lagutina, M. (Eds.). *Regional Integration and Future Cooperation Initiatives in the Eurasian Economic Union*. IGI Global. P. 1–15.
9. Lagutina, M. (2019c). BRICS in a World of Regions. *Third World Thematic: A TWQ Journal*, 4 (6), 442–458.
10. Mikhaylenko, E. & Mikhaylenko, V. (2020). Eurasian: Specifics, Problems and Prospects. In: Lagutina, M. (Eds.). *Regional Integration and Future Cooperation Initiatives in the Eurasian Economic Union*. IGI Global. P. 16–36.
11. Mitrany, D. (1965). The Prospect of European Integration: Federal or Functional. *Journal of Common Market Studies*, 4 (2), 119–149. DOI: 10. 1111/j. 1468–5965. 1965. tb01124. x
12. Söderbaum, F. (2005). Exploring the Links between Micro-mintaqashunoslik and Macro-. In: Farrell, M., Hettne, B. & Van Langenhove, L. (Eds.). *Global Politics of: Theory and Practice*. London: Pluto Press. P. 87–103.
13. Söderbaum, F. (2009). Comparative Regional Integration and Mintaqashunoslik. In: Landman, T. & Robinson, N. (Eds.).
14. Telo, M. (2007). *European Union and New regionalism: Regional Actors and Global Governance in a Post-Hegemonic Era*. Cornwall: Ashgate Publishing.
15. Keohane R. O., Nye J. S. *Interdependence in World Politics // The Theoretical Evolution of International Political Economy: A Reader / Ed. by G. T. Crane, A. Amawi*. New York: Oxford University Press, 1997.
16. <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsii-dlya-inklyuzivnogo-razvitiya-regionov-belarusi>
17. <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-vliyaniya-investitsionnogo-potensiala-na-razvitie-prostranstvenno-otraslevoy-struktury-regiona>.
18. <https://cyberleninka.ru/article/n/regionalism-v-globalnuyu-epohu-obzor-zarubezhnyh-i-rossiyskih-podhodov>.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtmoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Тел.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.

